

Eurostudent VI - studentmobilitet

**2020 målet om utresande studenter kommer sannolikt
inte uppnås**

Eurostudent VI - studentmobilitet

2020 målet om utresande studenter kommer sannolikt inte uppnås

Universitets- och högskolerådet 2018

Avdelningen för analys, främjande och tillträdesfrågor

Kontaktperson: Jari Rusanen

Diarienummer UHR: 00377-2016

För mer information om myndigheten och våra publikationer, se www.uhr.se.

Innehåll

2020-målet om utresande studenter kommer sannolikt inte uppnås	5
Några av resultaten från undersökningen:	6
Relationer, förväntade kostnader och förväntad låg akademisk nytta hindrar studentmobilitet	6
Funktionsnedsatta är lika intresserade av utlandsstudier	7
Statligt studiestöd samt stipendium vanligaste finansieringen av utlandsstudier	8
Slutkommentar.....	9

2020-målet om utresande studenter kommer sannolikt inte uppnås

Eurostudent är en europeisk undersökning av den sociala och ekonomiska dimensionen av högskolestudier. Det vill säga de aspekter som inte handlar om själva studierna men som kan ha stor påverkan på studenters möjlighet att påbörja och slutföra högskolestudier. De aspekter som berörs är bland andra studenternas ekonomiska situation, boendesituation, familjeförhållanden och eventuellt arbete vid sidan av studierna. Utgångspunkten i undersökningen är att jämlika utbildningssystem och goda förutsättningar att genomföra sina studier inte bara ger lika möjligheter för individer, det främjar även sammanhållningen i Europa och kan skapa en grund för att öka konkurrenskraften i de europeiska ekonomierna. Eurostudent genomförs med några års mellanrum sedan 1999 och syftet är att ge jämförbara mått på sociala och ekonomiska villkor för högskolestudier i de deltagande länderna. Den senaste omgången av studien slutfördes under 2017.

I den svenska delen av EUROSTUDENT VI skickades totalt 367 083 enkäter ut via E-mail till samtliga svenska studenter (på CSNs adressregister) som studerade 2016. Alla mail nådde inte fram, vissa studenter svarade aldrig och alla svar som lämnades var inte kompletta för att kunna användas i undersökningen. Denna undersökning är baserad på svar från 8 585 svenska studenter.

Av studenterna som lämnade kompletta svar var 60 procent kvinnor och 40 procent män, en fördelning som stämmer väl med könsfördelningen bland högskolestudenter i Sverige generellt.

Internationell studentmobilitet

Det europeiska målet för studentmobilitet är att minst 20 procent av de utexaminerade studenterna antingen har studerat eller praktiserat utomlands minst tre månader under sin studieperiod.

Det finns en förhoppning om att internationella erfarenheter ska främja förståelsen för andra länder, för internationella förhållanden samt för gemensamma problem. Tanken är, med dagens globalisering och ökade internationella rörlighet, att dessa erfarenheter är viktiga för studenternas framtida yrkesliv. Kunskap om och förståelse för andra länder bidrar till att

utveckla respekt för och tolerans gentemot andra kulturer samt en förståelse för behovet av internationellt solidaritetsarbete. Det internationella samarbetet kan bidra till nya perspektiv och infallsvinklar i den högre utbildningen och därmed till en högre kvalitet i utbildningen.

Eftersom internationella erfarenheter under studietiden bedöms vara viktiga finns möjligheten för många studenter att förr eller senare studera utomlands. När det gäller internationell studentmobilitet skiljer man ofta på de som genomför hela sin utbildning utomlands och de som gör en del av sin utbildning utomlands. Vidare skiljer man också på de som åker inom ramen av ett utbytesprogram (programstudenter) och de som själva arrangerar sina utlandsstudier (freemover-studenter). Programstudenter genomför alltid sina utlandsstudier som en del av en svensk utbildning. Freemover-studenter däremot kan antingen studera hela sin utbildning utomlands eller göra det som del av en svensk utbildning.

Några av resultaten från undersökningen:

Av de svenska studenter som svarade i enkäten hade ca 10 procent studerat utomlands, 19 procent hade planer på att studera utomlands och 71 procent hade inga planer på utlandsstudier. Räkna man med de som praktiserat utomlands blir det totalt 12,5 % som har utlandserfarenhet. Det europeiska målet på 20 procent gäller för utexaminerade studenter medan Eurostudentundersökningen rör studenter som fortfarande studerar, siffrorna är därför inte jämförbara med varandra.

Relationer, förväntade kostnader och förväntad låg akademisk nytta hindrar studentmobilitet

De vanligaste anledningarna som angavs för att inte läsa utomlands var ekonomiska eller personliga. Det vanligaste personliga hindret var separation från barn eller partner. Det största ekonomiska hindret var förväntade höga kostnader vid utlandsstudier. Det största studierelaterade hindret var förväntad låg akademisk nytta av utlandsstudierna.

Studenterna som inte hade några planer på utlandsstudier upplevde följande hinder viktigare jämfört med gruppen som planerade att läsa utomlands:

- Separation från nära och kära
- Ekonomiska hinder
- Arbete i hemlandet (vid sidan av studierna)
- Bristande motivation
- Bristande akademisk nytta
- Svårigheter med utbildningen hemma
- Svårigheter med hälsa och funktionsnedsättning

Studenterna som planerade att studera utomlands upplevde däremot följande hinder viktigare än de som inte hade några planer på utlandsstudier:

- Bristande språkkunskaper
- Bristande information
- Svårigheten att tillgodoräkna utlandsstudierna
- Inresebestämmelserna i värdlandet
- Svårigheten att bli utvald till utbytesstudent

Funktionsnedsatta är lika intresserade av utlandsstudier

Av de som har en funktionsnedsättning som är ett hinder i vardag eller i studier anger nio procent att de studerat utomlands (figur 1). Lite överraskande anger endast sju procent av de som har en nedsättning men som inte är hindrade av det vid eventuella utlandsstudier att de har studerat utomlands. Motsvarande andel för de som inte har någon nedsättning är 11 procent. Det som också är överraskande är att så stor andel som 28 procent av studenterna anger att de har en nedsättning. Man kan även notera att andelen studenter som har för avsikt att studera utomlands är lika stor i alla tre kategorier i tabellen nedan. Vi har enbart tittat på de svenska studenterna som svarat på enkäten, inte de som har uppgett att de är utländska studenter.

Figur 1. Erfarenhet av och planer på utlandsstudier bland studenter med och utan funktionsnedsättning

Funktionshinder	Är du hindrad i vardag eller i studier?					
	Nej, ingen nedsättning		Har nedsättning men är inte hindrad		Ja, har nedsättning och är hindrad	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Har du studerat utomlands?						
Ja, jag har studerat utomlands	570	11%	25	7%	144	9%
Nej, men jag har för avsikt att studera utomlands	984	19%	69	18%	326	19%
Nej, och jag har inga planer på att studera utomlands	3641	70%	286	75%	1205	72%

Statligt studiestöd samt stipendium vanligaste finansieringen av utlandsstudier

Doktoranderna utgjorde en procent av denna grupp medan master-/magister- eller studenter på långa utbildningar (avancerad nivå, t.ex. läkare, civilingenjörer) tillsammans utgjorde 31 procent. De som läste på grundnivå var 53 procent och 22 procent läste enstaka kurser. Totalt blir det mer än 100 procent så några har angivit fler än ett alternativ.

Det mest populära geografiska målet för utlandsstudier var de engelsktalande länderna i världen (35 procent av studenterna) följt av Västeuropa (icke-engelsktalande länder) (23 procent) och Asien (16 procent).

Utlandsstudiernas längd var upp till sex månader för 77 procent av studenterna, 6-12 månader för 18 procent och mer än ett år för fem procent. I verkligheten är andelen av de som läser under flera år utomlands större men de som läser en hel utbildning utomlands räknas inte i Eurostudent-undersökningen som svenska studenter utan som studenter i sitt värdland.

Av de svenska utlandsstudenterna fick 39 procent ett EU-stipendium, 33 procent något annat stipendium och 28 procent läste utan stipendium. Det är oklart vilka de andra stipendierna är men Nordplusstipendier och Linnaeus-Palmestipendier ingår. Det är möjligt att några studenter fick ett EU-stipendium utan att veta att det kom från EU.

Av gruppen fick 70 procent sina studier tillgodoräknade (åtminstone delvis) i sin svenska examen, sju procent fick inte slutförda kurser tillgodoräknade medan 23 procent antingen inte hade klarat av sina kurser, inte visste om resultatet än eller aldrig ens hade tänkt tillgodoräkna kurserna från utlandet.

När det gäller finansieringen av utlandsstudierna kan det noteras att den största gruppen av studenter oberoende föräldrars utbildningsnivå hade statligt studiestöd som huvudsaklig inkomstkälla. Däremot fanns det en skillnad beroende på om föräldrarna hade högskoleutbildning eller ej för studenter som inte hade det statliga studiestödet som huvudsaklig inkomstkälla. I denna grupp hade de med högutbildade föräldrar i högre utsträckning ekonomiskt stöd från föräldrarna som huvudsaklig inkomstkälla medan den andra gruppen i högre utsträckning hade egna besparingar eller inkomster från arbete under studietiden som huvudsaklig inkomstkälla.

Slutkommentar

Det europeiska och det svenska målet för studentmobilitet är 20 procent av utexaminerade studenter år 2020. Idag ligger Sverige på ca 15 procent. Denna undersökning visar att bland de som studerar idag är andelen som studerat eller praktiserat utomlands 12,5 procent. Eftersom undersökningen inkluderar studenter på samtliga årskurser, även nybörjare som ännu inte haft möjlighet till utlandsmobilitet, kan detta tolkas som att andelen utexaminerade studenter med utlandserfarenhet kommer att vara ganska stabil de kommande åren kring 15 procent. Resultatet från Eurostudent V undersökningen tre år tidigare visade att 11,9 procent av studenterna antingen hade studerat eller praktiserat utomlands under sina studier. Båda dessa siffror exkluderar internationella studenter som läst en utbildning i Sverige och under den åkt på utlandsmobilitet. Inom den kategorin har mobiliteten varit betydligt högre.

Detta tyder på att utvecklingen, även om den är positiv, inte kommer att räcka till att nå riktmärket 20 procent för de svenska studenterna år 2020, om inte något drastiskt händer de sista återstående åren.